

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 10. syyskuuta 2019
(OR. en)

12044/19

JAI 903
FREMP 111
POLGEN 153
AG 36

SAATE

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	OIKEUSVALTIOPERIAATTEEN KUNNIOITTAMISEN VAHVISTAMINEN UNIONISSA: PUHEENJOHTAJAVALTION KESKUSTELUASIAKIRJA

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa puheenjohtajavaltion keskusteluasiakirja

"Oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen vahvistaminen unionissa" 16. syyskuuta 2019 pidettävää
yleisten asioiden neuvostoa varten.

Liite: OIKEUSVALTIOPERIAATTEEN KUNNIOITTAMISEN VAHVISTAMINEN
UNIONISSA – PUHEENJOHTAJAVALTION KESKUSTELUASIAKIRJA

OIKEUSVALTIOPERIAATTEEN KUNNIOITTAMISEN VAHVISTAMINEN UNIONISSA

– PUHEENJOHTAJAVALTION KESKUSTELUASIAKIRJA

1. Yhteiset arvomme ovat Euroopan vapauden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin perusta. Näistä arvoista oikeusvaltioperiaatteella on keskeinen rooli demokraattisten yhteiskuntiemme kulmakivenä. Se on voimamme ja meitä yhdistävä tekijä.
2. Oikeusvaltioperiaatetta ei kuitenkaan koskaan saa pitää itsestäänselvyytenä. Sitä on aktiivisesti vahvistettava ja vaalittava.
3. Se, että jäsenvaltiot kunnioittavat oikeusvaltioperiaatetta, liittyy erottamattomasti legitimizeettiin ja EU:n moitteettomaan toimintaan. Unioni voi edistää hyvinvointia ja selviytyä edessämme olevista haasteista vain olemalla yhtenäinen ja tukeutumalla yhteisiin arvoihimme.
4. Perusarvojen turvaaminen on välttämätöntä EU:n tehokkuudelle ja uskottavuudelle sekä EU:n hyväksyttävyydelle kansalaisten keskuudessa. Oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen on edellytys sille, että kansalaisemme voivat nauttia EU:n lainsäädännön mukaisista oikeuksistaan. Se on ratkaisevan tärkeää ennakoitavan liiketoimintaympäristön ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamisessa ja asianmukaisesti toimivan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen säilyttämisessä. Lisäksi oikeusvaltioperiaate liittyy demokraattisten yhteiskuntiemme kestävyYTEEN ja unionin ulkoisen toiminnan uskottavuuteen, mukaan luettuna pyrkimyksemme edistää ihmisoikeuksia maailmanlaajuisesti.
5. Oikeusvaltioperiaatteen keskeinen rooli tuodaan selvästi esille uudessa strategisessa ohjelmassa 2019–2024, jonka Eurooppa-neuvosto yksimielisesti hyväksyi. Ohjelman mukaisesti oikeusvaltioperiaate on keskeinen tae sille, että yhteisiä arvojamme kunnioitetaan täysin kaikissa jäsenvaltioissa ja EU:ssa.

6. Oikeusvaltioperiaatteen vahvistamiselle on myös laajaa yleistä kannatusta, kuten heinäkuussa 2019 julkaistu Eurobarometri-kyselytutkimus osoittaa. Kansalaisemme pitävät oikeusvaltioperiaatteen noudattamista hyvin tärkeänä. Valtaosa kansalaisista ei kuitenkaan tunne saavansa riittävästi tietoa oikeusvaltioperiaatteen tilanteesta.
7. Monet EU:n toimielimistä, elimistä ja virastoista ovat viime aikoina toteuttaneet toimia oikeusvaltioperiaatteen vaalimiseksi ja vahvistamiseksi. Tämä korostaa sitä, että kyseessä on yhteinen ponnistus.
8. Komissio yksilöi 17. heinäkuuta antamassaan tiedonannossa [COM (2019) 343 final] useita toimia, joilla voitaisiin vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta unionissa. Tiedonannossa neuvostoa ja jäsenvaltioita kehoitetaan pohtimaan keinoja edistää oikeusvaltioon liittyviä normeja muun muassa käynnissä olevien tai tulevien oikeusvaltiokeskustelujen yhteydessä.
9. Neuvosto kaikkien jäsenvaltioiden ministerit saman pöydän ääreen kokoavana toimielimenä tarjoaa ainutlaatuisen foorumin ajatusten ja tietojen vaihtamiselle oikeusvaltioperiaatteesta.
10. Neuvosto ja neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltiot sitoutuivat 16. joulukuuta 2014 aloittamaan vuoropuhelun kaikkien jäsenvaltioiden välillä edistääkseen ja varjellakseen oikeusvaltioperiaatetta perussopimusten puitteissa. Oikeusvaltioperiaatetta koskevan vuoropuhelun arvioinnista laaditun puheenjohtajavaltion yhteenvedon (asiak. 14565/16) mukaan vuoropuhelua olisi arvioitava uudelleen vuoden 2019 loppuun mennessä.
11. Tätä arviointia varten puheenjohtajavaltio Suomi pyytää ministereitä aloittamaan 16. syyskuuta pidettävässä yleisten asioiden neuvoston istunnossa keskustelun oikeusvaltioperiaatteen vahvistamisesta unionissa. Kyseisen istunnon jälkeen puheenjohtajavaltio lähettää kyselylomakkeen kaikille jäsenvaltioille. Kyselylomakkeesta saadut tulokset esitetään marraskuun yleisten asioiden neuvostolle, jotta neuvosto voi arvioida neuvoston vuosittaista vuoropuhelua oikeusvaltioperiaatteesta ja päästä yhteisymmärrykseen tämän vuoropuhelun kehittämisestä.

12. Valtuuskuntia kannustetaan 16. syyskuuta pidettävässä istunnossa keskustelemaan, miten ja mitä konkreettisia toimenpiteitä käyttäen neuvosto voisi edistää yleistä tavoitetta vahvistaa oikeusvaltioperiaatetta unionissa. Ministereitä pyydetään erityisesti kommentoimaan seuraavia kysymyksiä:
- Miten neuvosto voisi hyödyntää oikeusvaltioperiaatetta koskevaa tarkastelukierrosta, johon komissio viittaa 17. heinäkuuta 2019 antamassaan tiedonannossa?
 - Pitäisikö neuvoston vuosittaisesta oikeusvaltioperiaatevuoropuhelusta tulla yleinen keskustelu oikeusvaltioperiaatteen tilasta ja viimeaikaisista tapahtumista nykyisten aihekohtaisten keskustelujen sijaan tai lisäksi?
 - Millaiseksi katsotte säännöllisen vertaisarviointimekanismin roolin oikeusvaltioperiaatteen noudattamista tukevassa välineistössä (rule of law toolbox) ja sen keskinäisen suhteen komission ehdottaman oikeusvaltioperiaatetta koskevan tarkastelukierroksen kanssa?